

ALTERNATIV JUL

Måske bliver det umuligt i år at fejre jul på dansk manér: Julemiddag og derefter midnatsmesse. Nu er restriktionerne for antal forsamlede 10 personer.

Men kan man gøre det på en anden måde, så man virkelig fejrer jul? Lad os se.

Først vil jeg understrege, at den ovenfor beskrevne måde at fejre jul på, som er typisk i Danmark, men også spreder sig rundt omkring i verden, slet ikke er den oprindelige katolske måde at fejre jul på. Liturgisk set var den 24. december en fastedag. Man forberedte sig åndeligt til at fejre midnatsmessen, som var højdepunktet, fordi man forestillede sig på baggrund af de bibelske fortællinger, at Jesus var født ved midnatstid. Efter midnatsmessen samlede man sig for at hygge sig med at drikke kaffe, the, chokolade og spise kager. Næste dag gik mange igen til den store højtidelige messe kl. 10 og først derefter spiste man et festligt julemåltid. Der er naturligvis ikke noget forkert i at fejre et stort familiemåltid, men er der plads til hovedbegivenheden: Fejringen af Jesusbarnets fødsel?

Måske kan de bibelske tekster hos Matthæus og Lukas give os en forståelse for, hvordan julen kan fejres på en anden måde end den traditionelle danske.

Lukas fortæller os ret nøje, hvad der foregik: Josef og Maria ankommer til Betlehem for at lade sig indskrive. Den romerske kejser havde nemlig beordret, at man overalt i Romerriget skulle lave folketælling. Maria var gravid, og tiden var inde til, at hun skulle føde. Hun fødte ham i en stal, da der ikke var plads til dem i herberget. Måske fik de anvist en stald, fordi det var det bedste sted at føde, fordi det formodentlig lille herberge ikke kunne give dem et eget rum. Tidspunktet var om natten, fordi Lukas fortæller, at der var hyrder i nærheden, der holdt nattevagt. De er de første, der får det glade budskab at vide endda af engle.

Matthæus fortæller ikke om selve fødslen, men om de vise mænds besøg, som finder sted nogen tid efter fødslen. Herodes lader alle drenge i området dræbe fra to år og derunder "ud fra den tid, han havde fået opgivet af vismændene (2,16). Dette besøg finder ikke sted i stalden, men i et hus (2,11). Derfor er disse to meget forskellige fortællinger blevet til to julefester i de kirkelige traditioner: Jesu fødsel julenat, og de vise mænds (Hellige tre konger) ankomst til Bethlehem. Den liturgiske betegnelse er ikke "de hellige tre konger", men Epiphani. Folkekirken har bibeholdt denne betegnelse. Ordet er græsk og betyder åbenbaring. Budskabet er altså, at Gud har åbenbaret sin søn for disse fremmede ikke-jødiske mennesker og dermed for hedningeverdenen, for os. Hvorimod Lukas lægger vægt på, at Gud har åbenbaret sin søn for nogle mennesker, der tilhørte den laveste klasse i det jødiske samfund: hyrderne.

Kan vi bruge disse to julefortællinger til noget? Ja da! Hvis vi fejrer julen i vores hjem, fordi vi ikke kan andet, så er vi jo i samme situation, som begge evangelister beskriver: Jesus fødes i en stald og den nyfødte Jesus får besøg af fremmede i det hus, hvor Jesus, Maria og Josef midlertidigt opholder sig i Betlehem. Det vil sige, hvis vi er "tvunget" til at blive hjemme, befinder vi os i en lignende situation, som Bibelen beskriver.

Men hvordan skal vi så bære os ad i praksis?

Jesus selv giver os nøglen: "Hvor to eller tre er forsamlet om mit navn, dér er jeg tilstede hos dem" (Mat. 18,20). Hvor er Jesus de facto til stede? Naturligvis i et hus / bolig. Så er vi tilbage til vores grundopfattelse af Kirken: Den består af små kommuniteter, der har fællesskab i troen og også holder gudstjeneste sammen ligesom i kirken. Altså et sådan beskedent fællesskab af troende har Jesus gjort til sin huskirke. Det skal ikke forstås som et alternativ til de "officielle" gudstjenester,

men som et supplement. Naturligvis kan en sådan "huskirke" da også samles om at fejre jul. Jeg opridser derfor en slags "husliturgi". Men dette er kun et forslag.

1. Tidspunktet afhænger fuldstændig af deltagernes muligheder og ønsker. Men jeg anbefaler stærkt, at det forgår om aftenen og ikke om eftermiddagen. Det er en "vågenat".

2. Rummets indretning.

Man vælger den mest passende stue, der kan rumme det antal, der skal være sammen med respekt for Corona bestemmelserne (10 personer), dvs. man stiller stolene op i en slags kreds omkring et bord (afstand 2 m). Bordet dækkes med en (hvid) dug. På bordet er et krucifiks, en ikon eller statue af Jesus og lys, samt Den hellige Skrift. Det sidste er vigtigt, fordi Bibelen er Guds Ord, dvs. Jesus er virkelig nærværende ved Bibelen. Men en stald med krybbe og dyr, engle m.m. skal der også være plads til udenfor bordet. Hvis man vil synge, skal man naturligvis have sangtekster ved hånden. Det elektriske lys skal være tilstrækkeligt til at læse, men heller ikke mere: Det skal være "nat". Også når man synger, skal afstandskravene overholdes (4 m.).

3. "Liturgien".

Husets vært leder gudstjenesten, hvis han eller hun kan gøre det og indleder med en (spontan) bøn. Hvis der er børn og unge til stede, skal man helt tilpasse gudstjenesten til dem og også give dem opgaver; men mønsteret kan være det samme.

3.1 Man begynder med at minde sig selv og hinanden om Jesu løfte om at være sammen med os (Mat. 18,20). Jesus som brudgom og vi som hans brud er nu forsamlet til en "familiefest".

3.2 Så kan man synge nogle julesalmer (afstand 4 m), eller hvis man ikke kan synge, kan de også "fremsiges". Der er rigtig mange salmer, der kan fremsiges meget smukt og værdigt.

3.3 Naturligvis skal man så læse juleevangelierne først fra Lukas og så fra Matthæus og meditere over dem i fællesskab. Man skal prøve at lade Helligånden inspirere en selv og hinanden.

3.4 Så kan man igen synge eller fremsige salmer. Det skal være religiøse sange.

3.5 "Menighedens forbønner": Enhver kan fremsige sine anliggender. Det behøver ikke være som formulerede bønner. Forbønnerne afsluttes med Fadervor.

3.6 Så kan man igen synge eller fremsige julesalmer eller andre religiøse sange.

3.7 Gudstjenesten kan f.eks. afsluttes med "Angelus", "Herrens engel bragte Maria det glade budskab", som jo er en trosbekendelse i miniformat, og selve trosbekendelsen.

3.8 Værten eller den, der leder gudstjenesten afslutter med følgende velsignelse:

Den almægtige og barmhjertige Gud,
Fader, Søn og Helligånd
velsigne og bevare os.
Alle svarer: AMEN

(taget fra ritualen for kommunionssuddeling ved en lægmand)

4. Måltidet.

Det ville være dejligt, om man derefter gik over til at spise et let måltid sammen eller drikke kaffe, the, chokolade og spise kager. Måltidet skal også have karakter af "liturgi" ligesom hos jøderne og de første kristne. Glem derfor ikke bordbønnen, før og efter måltidet.